

mindre. Man säger: Embetsmyndighet, Myndighet, Laga Myndighet. — 2) Offentligt styrelse- eller förvaltningsverk, med afseende förnämligast på dess förhållande till medborgarne i samhället. Embetsmyndighet, Styrelsemyndighet, Förvaltningsmyndighet, (i plur.) Myndigheter, Vederbörande. *Kammarkollegium är en af statens högre a-er. Denna a. har alltid åtnjutit ett rättvist anseende. Söka rättvisa hos a-erna.* — Kan äfven sägas om enskilt embetsman, när han i vissa allmänna ärender äger att på embetes vägnar fatta beslut, fälla utslag eller dom. — 3) Personligt anseende, hvarpå man förlit sig. *Jag har gjort det på din a.* — 4) (litter.) a) Gällande vittnesbörd, intyg, utsago, som tillerkännes en författare eller skrift. Vitsord. *Jag åberopar Berzelii a. Den heliga skrifs a. På hvilken författare a. stöder han den uppgiften?* — b) Författare, skrift, hvilken så beskaffadt vitsord tillerkännes. *I afseende på denna uppgift är Cicero min a. Den heliga skrift är en a., hvars anseende ingen må jäfva.* [Auctoritet.]

AUKTORLIG, auktorligg, a. 2. Författare tillhörig eller utmärkande. *A. sáfånga, ömtalighet.* [Auct--.]

AUKTORSKAP, åuktårsskap, n. 3. o. 5. Författarskap. [Auct--.]

AURIKEL, auri'ckel, eller **AURIKELVIFVA**, f. 4. Trädgårdsväxt med en stor mängd varieteter; vild i södra Europa. *Primula auricula.* [Aurickel.]

AURPIGMENT, ---mä'nt, n. 5. (mineral, kem. o. tekn.) Gul svafvelarsenik. Kallas äfven Operment.

AURORA, --rò-, f. 4. (poet.) Morgonrodnad. — *Ss. A-färg, -färgad.*

AUSKULTANT, ausskulltänt, m. 3. Tjenstemän i vissa embetsverk, som icke ännu har någon ordinarie syssla, utan endast är antagen som skrivvarbiträde, med rättighet att »auskultera», d. v. egentl. s., höra på verkets offentliga förhandlingar, hvarigenom han kan äga tillfälle att erhålla nödig förberedande kännedom om göromåten. [Ausc--.]

AUSKULTERA, v. n. 4. Vara anställd som auskultant vid ett embetsverk. [Ausc--.]

AUSPICIER, --spi'--, pl. 3. 1) Spådomstecken. — 2) (fig.) Anförande, befäl, ledning. *Under hans a. går allting lyckligt.*

AUTENTICITET, autänti'sitet, f. 3. Egenkapen att vara autentisk. Äkthet. Jfr. följ. [Authenticité.]

AUTENTIK, autänti'k, a. 2. Säges om handlingar eller skrifter, när det är fullkomligt säkert, att de äro författade af den person eller på den tid, som uppgifves. Äkta. [Authentik.]

AUTENTISK, a. 2. Se *Autentik.* [Auth--.]

AUTOBIOGRAFI, avvtåbi'grafi, f. 5. Af någon författad beskrifning af egna lefnadshändelser. [---phie.]

AUTODAFÉ, m. 5. Egentl. Trosakt. Offentlig och högtidlig bestraffning, efter dom af spanska inquisitionsdomstolen, och bestående huvudsakligen i förbränning å bålet. (Fig.) *Huvrätta, tillstålla en a. åt en bok, en skrift, o. s. v., offentlig och högtidligt uppbränna den.*

AUTODIDAKT, avvtådidäkt, m. 3. Sjelflärd: en som utan biträde af andras undervisning förvärfvat sig kunskaper.

AUTOGRAF, avvtågráf, m. 3. Egenhändig skrift (helst af någon märkvärdig person). [---graphie.]

AUTOKRAT, avvtåkrát, m. 5. Regent, som i sin person förenar hela statens makt. Sjelfherrskare. [---crat.]

AUTOKRATI, avvtåkrati', f. 3. Fullkomligt oinskränkt regeringsmakt i en enda persons hand. Enväld. [---crati, --cratie.]

AUTOKRATISK, avvtåkrätissk, a. 2. Som har afseende på, tillhör eller utmärker autokratien. Oinskränkt. [---cratisk.]

AUTOMAT, avvtåmát, m. 3. 1) Maskin, som utan yttre tillhjälp, genom ett inuti densamma dold maskineri, sättes i rörelse. *Ur äro egentligen också a-er. Vaucansons flöjtblåsare är en af de märkvärdigaste a-er, verlden hittills sett.* — 2) (fig.) Person, som gör allting maskinmessigt, liksom vore han en blott automat utan tanka och vilja.

AUTOMATISK, a. 2. Som tillhör eller utmärker en automat. *A. rörelse.* Maskinmessig.

AUTOMATISKT, adv. (fig.) Såsom en automat, maskinmessigt.

AUTONOMI, avvtånåmi', f. 3. (fil.) Viljans sjelfbestämning. [---ie.]

AUTONOMISK, a. 2. (fil.) Som styres efter egna lagar.

AUTOR, **AUTORISATION**, m. fl., se *Auktor*, *Auktorisation*, m. fl.

AUXILIÄRTRUPPER, aucksiliä'rtruppr, m. 3. pl. Se *Hjelptrupper.*

AUXILIÄRVERB, aucksiliä'rvä'rrb, n. 5. Se *Hjelpverb.*

AVANCEMENT, avangngsemång, n. 5. Befordran. — Skrifves nu temmeligen allmänt *Avancementag.*

AVANCERA, avangngséra, v. n. 4. 1) Gå framåt. — 2) (fig.) Vinna befordran. — *Avancerande*, n. 4. o. *Avancering*, f. 2.

AVANTGARDE, avångnggård, n. 4. Förtrupp.

AVANTSCÈNE, avångngsä'n, m. 3. Den del af skådebanan, som är närmast åskådaren.

AVANTURIN, avanturi'n, m. 3. 1) Rödbrun, gulaktig ädelsten, som, då den blifvit slipad, glinndrar från en stor mängd små punkter med guld- eller messingsglans, och brukas till halssmucken, vaser, m. m. — 2) Konstgjord ädelsten, bestående af rödaktig glasfluss med tillblandad messingfilspån.

AVARI, --ri', se *Haveri.*

AVENBOK, f. 2. pl. — *bokar.* I Sverige inhemskt skogsträd af de Hångblommiga Löfträdens familj.

AVENY, --ny', m. 3. Väg, hvarpå man kommer fram till ett ställe. [Avenue.]

AVERS, avä'rrs, m. 3. Bildsidan på mynt.

AVERSION, avärrschón, f. 3. Afsky, vedervilja.

AVERTERA, v. a. 4. Tillkännagifva.

AVERTISSEMENT, avärrtisssemång, n. 3. Tillkännagifvande, anmälan.

AVIG, se *Afvig.*

AVIS, avi', m. 3. 1) Underrättelse, tillkännagifvande. Brukas förnämligast i handeln. — 2) Råd, tillstyrkan.

AVISA, avi'sa, f. 4. Tidning. Brukas nu föga utom i plur. och i dagligt tal.

AVISBREF, avi'sbrév, n. 5. (handelst.) Bref, innehållande underrättelse om afsända varor, vexlar o. d.

AVISJAKT, avi'sjäckt, f. 3. Snällseglande fartyg, som öfverför underrättelser eller order ifrån ett skepp eller en hamn till andra, eller ock ger akt på en fiendtlig flotta.

AVISSKRIFVARE, avisskri'vare, m. 5. Tidningsskrifvare. Brukas numera vanligtvis i föraktlig mening.